

Reflexió a bemutatófoglalkozásra

A bemutatófoglalkozás témája a vízburok környezeti problémáinak megismerése volt, a vízszennyezésre és az ivóvízkészlettel kapcsolatos problémákra koncentrálva. A vízburok földrajza témakörhöz kapcsolódott az óra. Megelőzően ebben a témakörben a tengerekkel, felszín alatti vizekkel, folyókkal, tavakkal, karsztjelenségekkel foglalkoztunk a csoporttal. Az egész vízburok már online tanítási környezetben került megismerésre – ez az első olyan témakör, amelynek egyetlen tanórája sem az iskola épületében, hagyományos környezetben zajlott le. Az órát követően a következő foglalkozáson a vízgazdálkodással foglalkoztunk, illetve a témakör összefoglalásával.

Maga a bemutatóanyag egyéni tanulói feladatmegoldásokra épült, összesen 4 feladatot hoztam létre. Az első kettő szövegfeldolgozós feladat volt. Azért döntöttem a szövegszerű tanulási technikák alkalmazása mellett egy kérdésekre épülő és egy lényegkiemelésre épülő feladat megalkotásával, mivel a szövegfeldolgozásra, szövegértésre épülő feladatok az egész tanév során hangsúlyos szerepet kaptak a tanórákon, ezt pedig igyekeztem az online tanulási környezetben is minél többször megvalósítani. Mindamellett a szövegfeldolgozás mellett fontosnak tartom más technikák és eszközök bevonását is, hogy ne váljon egysíkúvá a tanórák menete. A harmadik feladat éppen ezért egy kreatív, alkotási feladat, amelynek a lényege, hogy minden tanuló kiválaszthassa két opció közül a számára szimpatikusabbat és alkotás során szedje össze az ismereteit, gondolatait a mindennapi életben történő ivóvízhasználattal kapcsolatban. A második, kulcsszavak, kifejezések kiemelésére és összehasonlítására épülő feladatnak átvezető jelleget szántam a vízszennyezést ismertető, bevezető szövegértelmezési feladat és a kreatív alkotásra épülő feladat között. A harmadik feladat során választási lehetőséget kaptak a csoporttagok, hogy eldöntsék híradást vagy képmontázst szeretnének-e készíteni. Ennek a választási lehetőségnek a megadása több szempontból fontos volt számomra: egyrészt így tudtam biztosítani a differenciálást és akadálymentessé tenni a látássérült tanuló számára a feladatsort, másrészt ezzel többségében megadtam a szabad választást, amit a csoport ismerete miatt tudom, hogy nagyra értékelnek. A közös munkánk során egyértelművé vált számomra, hogy a tanulók közül többen fontosnak tartják a beleszólást a tanulási folyamat alakításába és örömmel fogadják, ha ilyen kis választutakkal teret engedek a szabad, egyéni döntéseiknek. Nagyjából a megoldók fele választotta a képmontázst és a fele a híradáskészítést. A negyedik feladattal az volt a célom, hogy miután az ivóvízhasználat mindennapokra kifejtett hatását végig tudták gondolni az előzőekben a diákok, meg tudják fogalmazni a

környezettudatos, felelős magatartást a víztakarékosságra vonatkozóan. Szerettem volna, ha megértik, hogy az egyszerű, mindennapi ember is sokat tehet a vízkészletek tudatos fogyasztásáért és a pazarlás csökkentéséért. Összességében tehát a felépítéssel az volt a célom, hogy bevezessem a fogalmakat, ismereteket és az ezt szolgáló szövegfeldolgozások után a tanulók a saját gondolataikat tudják megszerezni és a javaslataikat megfogalmazni a témával kapcsolatban úgy, hogy a problémakört minél közelebb érezzék a saját valóságukhoz, mindennapjaikhoz.

A feladatokat 45 percre, tehát egy tanóra időpontjára terveztem meg. Szempont volt a tervezés folyamatában, hogy ne igényeljen lehetőleg élő, adott időben történő kontaktot. Ennek az az oka, hogy az iskola az online tanítás során alapvetően arra kérte a tanárokat, ne várjanak el az óra időpontjában történő kötelező jelenlétet, mivel a jelenlegi helyzetben a tanuló önhibáján kívüli okból megtörténhet, hogy egy diák így nem tud bekapcsolódni az oktatásba. A tervezetben Discordon keresztüli feladat kiosztást fogalmaztam meg, de végül e-mailben kapták meg a feladatokat és a leírásokat a diákok. Azért történt ez a változtatás, mivel előző nap többen jelezték, hogy nem lesznek elérhetőek az óra időpontjában és később tudnak elkezdni foglalkozni a feladatsorral. Így az óra kezdetén kiküldtem az e-maileket a csoporttagoknak, viszont az óra folyamán végig elérhető voltam mind a megjelölt Discord csatornán, mind e-mailben, ha segítségre lett volna bárkinek szüksége. Valószínűleg minden jól érthető volt számukra, mivel senki se vette igénybe a segítséget ezalkalommal.

Az, hogy a feladatok egyéni munkaformájúak, a fentebb említett okok indokolják. Mivel nem várhatom el, hogy egyazon időben tudjanak foglalkozni a feladatsorral, ezért az online tanítás során kevésbé alkalmazok páros vagy csoportos munkaformákat. Ha ez nem így lenne, akkor a lényegkiemelésre és a javaslatok összeszedésére irányuló feladatot is inkább páros munkára építettem volna egyéni helyett.

Véleményem szerint a tervezetemben megjelölt oktatási, képzési-fejlesztési célok nagy részét sikeresen meg tudtam valósítani és megfelelő eszközöket választottam a célok eléréséhez. A képzési-fejlesztési célok nagy része nem csak erre a tanórára vonatkozik, hanem összességében az egész online oktatás során igyekszem hangsúlyos szerepet adni nekik. Korábban kiemelten a szövegfeldolgozással összefüggő fejlesztési célokat, de a környezettudatosság és a rendszerszintű gondolkodás is az egész tanévben megjelent a tanórákon, így az online tanítási környezetben is.

A tanulók a feladatokat megértették és magas színvonalon teljesítették. A kreatív feladatok ellenőrzését élveztem a legjobban, ezekben úgy érzem, hogy részben megmutatkozott a tanulók személyisége is. A második, lényegkiemelésre épülő feladat volt a csoport számára összességében – az eredmények és visszajelzések alapján - a legnehezebb, de itt is csupán 1-2 pontot vesztek. 20 pontból az átlagos pontszám 18 lett, ami az online tanítási környezetben eddig elvégzett munkáik közül is kiemelkedő. Lehetségesnek tartom, hogy ez amiatt történt, mivel tudtak a feladatok bemutatófoglalkozás jellegéről és szerettek volna a szokásosnál is jobban teljesíteni. Ez azonban sajnos a feladatot elkészítők számában nem mutatkozik maximálisan meg, mivel a 13 főből csak 10 diák küldte vissza a megoldásait, közülük ketten a határidő után. Ezt összességében egy jó együttműködési arány számomra. Elmondható, hogy az online tanulás során sokan kimaradnak és csak nehezen érhetők el. Április végétől egyre többször szükséges az osztályfőnökökön keresztül megkeresni a diákokat, hogy ismét bevonhatók legyenek a munkába – valószínű, hogy egyrészt elfáradtak, másrészt többeknél frusztrációt, motivátlanságot, akár depressziót okozott az ingerszegény környezet, sokan nehezen viselik a bezártságot, amelyet az iskola iskolapszichológusai jól kezelnek, de emiatt az aktívan dolgozók száma az elmúlt hetekben ingadozó volt. A 10 fő átlagos részvételi arányának számít ebben a csoportban és várható, hogy később még el fognak készülni pótlólag a többiek is. A késve beküldött munkák kapcsán szeretném azt is kiemelni, hogy általában több napot szoktak feldolgozásra kapni a diákok, nem csupán kettőt, viszont a bemutatófoglalkozás időben történő lezárása és kiértékelése miatt ezt ebben az esetben szűkíteni kellett a szokványos egy hetes leadási határidőről.

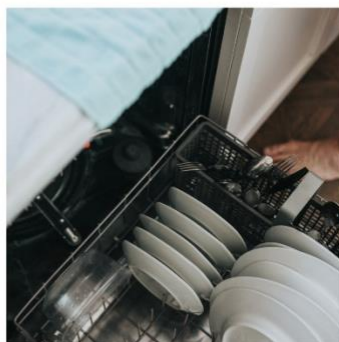
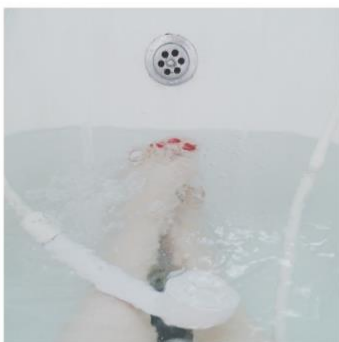
A csoport teljesítménye tanárként engem elégedettséggel töltött el, szépen, alaposan oldották meg a feladatokat a tanulók. Kértem tőlük visszajelzést, amire két napjuk volt és összesen öten írtak névtelen véleményt. Ezek alapján azt mondhatom el, hogy bár elsőre többen megijedtek a négy feladat láttán (többségében 2-3 feladat szokott kapcsolódni egy tanórához), de a visszajelzések szerint a megoldást érdekesnek és teljesíthetőnek találták. Megjelenik a visszajelzésekben az is, amit korábban már tapasztaltam: kifejezetten élvezik a környezettudatossággal kapcsolatos órák témáinak feldolgozását. A kedvenc feladat megosztva a hármas „alkotó” és a „négyes” ötletelő lett.

Összességében úgy gondolom, hogy azokat a célokat, amelyeket meg szerettem volna valósítani a bemutatófoglalkozással, véghez tudtam vinni. A legnehezebb része a tervezési folyamatnak mindig az, hogy ebben a sajátos környezetben megítéljem mennyi időre van szükségük a diákoknak 1-1 feladat megoldására és ehhez mérten reális mennyiségű feladatot

hozzak létre. Ez a mostani tervezés esetén is így volt és bár utólag elégedett vagyok a tervezési folyamattal, viszont továbbra is hiányosságomnak érzem a távoktatáshoz kapcsolódó pedagógiai folyamatok hatékonyabb, gördülékenyebb tervezését. Amit még problémának találok az online tanítás során, az a teljes csoport aktivizálása és a motiválás fenntartása. Sajnos szinte nem volt még olyan téma, ahol mindenki kellő arányban részt vett volna és ez a bemutatófoglalkozás esetén sem alakult kivételként. Utólag, a kiépített értékelési rendszer miatt, pótolnak a tanulók, de nagyon ingadozó a munkamorál és munkatempó. Véleményem szerint az eszközök megválasztásával, a feladatok nehézségével és a témákhoz kapcsolódó új ismeretek megértésével többségében nincs probléma, így a tanév hátralévő részében is hasonlóképpen szeretném megvalósítani, de egyben remélem, hogy lassan gördülékenyebbé válik számomra a tervezés és a csoport is kiegyensúlyozottabb lesz.

A harmadik feladatra beérkezett megoldások közül 2-2 példa:

Képmontázs:

Híradás:

„Jó estét mindenkinek, a mai adásban az ivóvíz tudatos használatáról lesz szó. Nagyon fontos, hogy a háztartásban takarékoskodjunk és spóroljunk a vízzel, mert így óvjuk a környezetünket és magunkat. Segítsünk gyermekeinknek megtanítani hogyan takarékoskodjanak, hogy majd ha felnőnek tovább vihessék a gyerekeknek. Hívják fel a mindennapos vízhasználattal kapcsolatos figyelmet, hogy ne folyassák feleslegesen a vizet. Zárják el a vizet fogmosás vagy mosogatás közben. És eközben mi is figyeljünk oda ezekre a dolgokra, mert nagyon fontos. És az eredményes és takarékos vízhasználat érdekében mától minden esti híradóban lesz erről szó, hogy segítsük és óvjuk egymást. Mert hisszük hogy együtt valami jót valami újat tudunk létrehozni!”

„Az emberek nagyon sok vizet használnak. Ezzel csökken a Föld amúgysem nagy édesvíz készlete. Egy átlagos magyar család egy nap, nagyon sok vizet használ el, mosogatásra, tisztálkodásra, takarításra. Különbözőek ebben is az emberek! Van, aki próbál víz takarékosan élni, és van akit ez nem nagyon érdekel, és nem nagyon zárja el a vizet például fogmosás közben. Sajnos egy idő után elfog fogyni a Föld édesvíz készlete, és a sós vízből sokkal nehezebb édes vizet csinálni.”